ETNICITA SLOVANSKÉHO AREÁLU

(*Historické proměny a současný stav*)

Editoři:
Mgr. Kateřina Kedron, Ph.D. (jazykovědná část)
PhDr. Marek Příhoda, Ph.D. (literárněvědná a historická část)

Červený Kostelec / Praha
2011

Latinski jezik kao nadnacionalni element u Hrvatskoj: primjer jezičnih priručnika

Šime Demo
Hrvatski studiji, Zagreb

U antici uspostavljeno i učvršćeno jezično jedinstvo Europe pod plaštom latinskoga već se u srednjem vijeku dezintegriralo na razini pučkoga govora, dok se početkom novoga vijeka taj proces stao širiti u sferu intelektualnoga života. Gubljenje važnosti latinskoga povezano je s porastom važnosti narodnih jezika, njihovim zadobivanjem sve veće društvene uloge i, posljedično, njihovom standardizacijom.[1]

Povlačenje latinskoga pred narodnim jezicima nije se svugdje dogodilo istovremeno. Hrvatska je primjer zemlje koja se najduže u svijetu držala latinskoga, i to u političkoj, književnoj i općoj intelektualnoj upotrebi. Temeljni su uzroci tomu status latinskoga kao neutralnoga jezika u višejezičnom Ugarskom kraljevstvu, kojemu je Hrvatska pripadala,[2] kao i politička slabost narodnoga jezika.

Postojeći osvrti na mjesto latinskoga u kulturi Hrvatâ promatraju njegov književni, manjim dijelom i politički, aspekt.[3] U ovom se radu ta

1 Usp. Febvre, L. – Martin, J., *The coming of the book. The impact of printing 1450–1800*, London – Atlantic Highlands 1976, 319; Burke, P., *Languages and Communities in Early Modern Europe*, Cambridge 2004, 63.

2 Usp. *item*, 45.

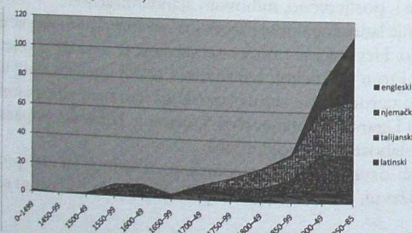
3 Usp. Vratović, V., O odnosu i uzajamnim vezama književnosti pisane na latinskom i narodnim jezicima. *Živa antika* 29 (1979), 91–98; Vratović, V., *Hrvati i latinska Europa. Latinsko-hrvatske teme*, Zagreb 1996; Katičić, R., Drugi jezici u povijesti hrvatskoga. *Suvremena lingvistika* 43–44 (1997), 109–116; Rapacka, J., Uloga latinskog jezika u regionalnim sustavima i općenacionalnom sustavu hrvatske kulture, in: *Hrvatska književna baština II*. Ur. D. Fališevac et al., Zagreb 2003, 373–394.

slika pokušava upotpuniti podatcima iz jezičnih priručnika. Obrazovna, naime, domena, uz sudbenu, administrativnu i sl., spada u tzv. istaknute domene moći, u kojima se najbolje vidi suodnos između vladajućih struktura i jezika, jer se oblikovanje jezične politike vlasti provodi upravo kroz njih.[4] Uz to, jezični su priručnici rijetka vrsta djela u kojima se dva jezika eksplicitno i kontinuirano dovode u međuodnos. Stoga su osobito prikladni za ovakav tip istraživanja.

Opće značajke korpusa

Osim podataka koje dobivamo iz izravnih obraćanja čitatelju, na raspolaganju su nam i implicitne naznake, koje obuhvaćaju npr. činjenicu da je djelo izdano, vrijeme i mjesto izdavanja, metajezik djela i sve ostalo iz čega i bez autorova naputka možemo izvući zaključke. Takvi su osobito statistički podatci, koji mogu pokazati smjerove razvoja kroz duže razdoblje.

Tako nam zastupljenost jezikâ u rječnicima može pokazati mijene u njihovim odnosima (Slika 1).

Slika 1. Obrađenost najzastupljenijih jezikâ u rječnicima u Hrvatskoj do 1985.[5]

4 Usp. Rindler Schjerve, R. – Vetter, E., Historical sociolinguistics and multilingualism: Theoretical and methodological issues in the development of a multifunctional framework, in: *Diglossia and power: language policies and practice in the 19th century Habsburg Empire*. Ur. R. Rindler Schjerve, Berlin – New York 2003, 50.

5 Prema podatcima iz Franolić, B., *A bibliography of Croatian dictionaries*, Paris 1985.

Iz prikaza je vidljiva dominacija latinskoga i talijanskoga do polovice 18. st., kada na scenu stupa njemački, koji prevladava i kroz 19. st., da bi mu se u 20. st. pridružio engleski. Primjećuje se i da produkcija vezana za latinski od polovice 18. st. zaostaje za općim porastom broja leksikografskih djela.

Taj se razvoj može povezati s negdašnjom podijeljenošću današnjega hrvatskoga teritorija na sfere talijanskoga i srednjoeuropskoga utjecaja.[6] Kulturni je život do potiskivanja Osmanlija iz Slavonije na prijelazu iz 17. u 18. st. bio neusporedivo življi na obali, a propašću Mletačke republike veći dio hrvatskoga etničkoga prostora i politički se ujedinio, pa je obalni pojas postao njegov manji dio. Istovremeno na svjetskoj razini raste prevlast Njemačke u intelektualnom životu. I djela iz našega korpusa odražavaju taj pomak težišta (Tablica 1).

Zemlja	Razdoblje						
	0–1599	1600–49	1650–99	1700–49	1750–99	1800–49	1850–99
Italija	2	2		3	1	1	1
Austrija i Ugarska				1		7	
Njemačka							3
Ostalo i nepoznato	4	1	1	4	5		2

Tablica 1. Zemlje iz kojih potječu vrela za priručnike latinskoga u Hrvatskoj.[7] Zatamnjena su polja s izrazitom dominacijom jedne zemlje.

U nastavku će se razmotriti način na koji nam djela ukazuju na razvoj statusa latinskoga jezika u hrvatskoj kulturi nakon srednjega vijeka.

16. i 17. st.: Kulturna dominacija latinskoga

U Hrvatskoj je najstabilniji čimbenik očuvanja latinskoga obrazovanja bio isusovački školski sustav. Zajedno s franjevcima, isusovci su bili

6 Usp. Rapacka, J., Uloga latinskog jezika u regionalnim sustavima i općenacionalnom sustavu hrvatske kulture, in: *Hrvatska književna baština II*. Ur. D. Fališevac et al., Zagreb 2003, 377–379.

7 U 20. st. nijedna zemlja više nema izrazit utjecaj, već tradicija postaje svojina svih naroda.

nositelji crkvenoreformnih zbivanja i gotovo jedini ranonovovjekovni prosvjetitelji.[8]

Renesansno je oduševljenje narodnim jezikom u Hrvatskoj kasnilo. Još se uvijek, osobito kod malih naroda, očekivalo da intelektualna komunikacija bude na latinskom. Štoviše, većina narodnih jezika još nije bila izgrađena u mjeri koja bi im omogućavala da sasvim preuzmu ulogu latinskoga.[9]

Ipak, porast interesa za narodni jezik nije se mogao zaustaviti. Međutim, prvi izrazi toga interesa posredovani su, na ovaj ili onaj način, dominantnim latinskim jezikom. Latinski je metajezik prve gramatike narodnoga jezika.[10] Prvi višejezičnici s domaćim riječima iz 16. st. (Đurđevićevo, Pergošićevo, Lodereckerovo, Megiserovo i Vrančićevo djelo) gotovo uvijek sadrže i latinski, redovito kao polazni jezik. Latinski je nadjezični obrazac, dano i neupitno polazište o koje se omjeravaju ostali jezici.[11] Metoda njegova prikaza, kao ni njegov slovopis, ne dovode se u pitanje; on nema ni prostornu[12] ni vremensku[13] dimenziju – sveprisutan je, vječan i nepromjenjiv.

---

8 Usp. SPRINGHETTI, E., Storia e fortuna della Grammatica di Emmanuele Alvares, S. J. *Humanitas* 13 (1960), 283–304.

9 Za primjer danskoga v. SKAFTE JENSSEN, M., The Language of Eternity: The Role of Latin in 16th-Century Danish Culture, in: *Acta Conventus Neo-Latini Torontensis*. Ur. A. Dalzell et al., Binghampton 1991, 52–54.

10 CASSIUS, B., *Institutionum linguae Illyricae libri duo*, Romae 1604. Pokazatelj ubrzanoga gubljenja položaja latinskoga u narednom razdoblju jest i nepostojanje drugoga izdanja. Štoviše, sljedeća gramatika narodnoga jezika bila je napisana na modernom jeziku (usp. KRAVAR, M., Ilirički jezik u školi katoličke reforme, in: *Bartol Kašić. Zbornik radova o životu i djelu*. Ur. N. Kolumbić, Pag – Zadar 1994, 92).

11 Npr. u naslovu Habdelićeva latinsko-„szlovenszkoga“ rječnika latinski je naveden kao medij za objašnjenja (HABDELIĆ, J., *Dictionar ili rechi szlovenszke zvexega ukup zebrane, u red posztaulyene, i Diachkemi zlahkotene*, Nemski Gradecz 1670).

12 Usp. predgovor u MICALIA, J., *Blago jezika slovinskoga illi Slovnik, u komu izgovarajuse [!] rjeci slovinske latinski i diacki = Thesaurus linguae Illyricae sive Dictionarium Illyricum, in quo verba Illyrica Italice et Latine redduntur*, [Romae] – Laureti 1649, gdje se navode posuđenice iz svih jezika osim onih iz latinskoga.

13 Vrančić u Predgovoru kao u svoj rječnik uvrštene jezike nabraja sve osim latinskoga (on kao da je bezvremenska podloga, oduvijek tu, pa ga ne treba uvrštavati) (VERANTIUS, F., *Dictionarium quinque nobilissimarum*

Staro rivalstvo između latinskoga i narodnih jezika postupno se transformira u međusobno rivalstvo vernakularâ.[14] U priručnicima latinskoga počinje se eksplicirati svijest o vlastitu jeziku,[15] koji se prvo u obliku glosa uključuje u njih. Štoviše, unutar hrvatskoga kulturnog prostora sve je življe zanimanje za izbor najprikladnijega idioma za pisanje, pa se i u vezi s djelima koja se bave latinskim raspravlja tom problemu.[16]

18. ST.: AFIRMACIJA NARODNOGA JEZIKA

U 18. st. habsburška je vlast uvidjela da je za ekonomski prosperitet, kao i uspješno provođenje prosvijećenog apsolutizma, nužno prigrliti narodni jezik. Od polovice stoljeća država sve snažnije intervenira u školski sustav, s kulminacijom 1770-ih godina, kada se školstvo sekularizira, isusovački red zabranjuje i donosi novi školski program, prema kojemu latinski jezik više nije u temeljima izobrazbe.

I crkveno se prosvjećivanje, prvenstveno zbog niske razine obrazovanosti nakon potiskivanja Osmanlija, istovremeno okreće domaćem jeziku kroz izdavanje dvojezičnih gramatika,[17] pa i otvoreno žaljenje na nebrigu za nj.[18] Buđenje nacionalnog ponosa toliko se povezalo s jezikom da pisci čak počinju ubrajati latinski u jezike koji „kvare“ domaći

---

Europae linguarum, Latinae, Italicae, Germanicae, Dalmaticae, & Ungaricae, Venetiis 1595, [III]).

14 Znakovito je u tom smislu Vrančićevo legitimiranje „dalmatinskoga“ jezika kao jednoga od najplemenitijih u Europi (*idem*; usp. i MICALIA, J., *idem*).

15 Npr. *Idem*, 3; BABYCH, T., *Prima grammaticae institutio pro tyronibus illyricis accommodata*, Venetiis 1712, 4.

16 Tako prijepori oko Mikaljine gramatike nisu nastali zbog metode predavanja latinskoga, već zbog izbora jezičnoga varijeteta u „iliričkome“ dijelu. Usp. ŠTEFANIĆ, V., Prilog za sudbinu Alvaresove latinske gramatike među Hrvatima. *Vrela i prinosi* 11 (1940), 17.

17 Radi se o franjevačkim gramatikama, Babićevoj (BABYCH, *idem*) i Šitovićevoj (LAURENTIUS DE GLIUBUSCHI, *Grammatica Latino-Illyrica ex Emmanuelis aliorumque approbatorum grammaticorum libris juventuti Illyricae studiose accommodata*, Venetiis 1713).

18 „... buduchi nasc yezik starii odrughi yezika, i poslidgni yezici nasu pritekli u knigha librii ... “ BABYCH, *idem*, 397.

i omeđivati ga u malobrojne domene koje su mu preostale.[19] Struktura gramatičkoga opisa ne slijedi više ropski strukturu latinske gramatike.[20] Počinje se iskazivati svijest o potrebi institucionaliziranoga učenja materinskog jezika.[21]

Moderni europski jezici koji su još ranije nadjačali latinski stali su sve snažnije prodirati u hrvatski kulturni prostor i ulaziti u izravnu kompeticiju s lokalnim jezikom. Prva gramatika „iliričkoga“ nakon Kašićeve napisana je na talijanskome,[22] franjevci su krajem stoljeća u svoju gramatiku uključili talijanski,[23] pojavljuje se sve intenzivnije i francuski kao nova *lingua franca* europske diplomacije,[24] a u drugoj polovici 18. st. njemački jezik u kontinentalnom dijelu Hrvatske brojem priručnika zasjenjuje sve ostale. Dok su prvi gramatikografski i leksikografski dodiri svih tih jezika s domaćim isprva bili na ovaj ili onaj način posredovani latinskim, prema kraju 18. st. latinski gubi posredničku ulogu, a ujedno i negdašnji status samorazumljivosti i sveprisutnosti.

19. st.: Nestanak latinskoga iz javnog života

Iako se domaći jezik početkom 19. st. još uvijek nalazio pod djelomičnim patronatom latinskoga (npr. neki od ključnih programatskih spisa ilirizma sastavljeni su na njemu),[25] već je svima bilo jasno da je on

19 Npr. Vitezovich, P., *Priricsnik aliti Razliko mudroszti cvitje*, Zagreb 1703, [10–11].

20 Primjere iz Della Belle donosi Kravar, M., Staro i novo u Della Bellinoj gramatici. *Filologija* 19 (1991), 18–19.

21 Usp. Thaddianovich, B., *Svaschta po mallo illiti kratko sloxenye immenah i ricsib u Illyrski i Nyemacski jezik*, Magdeburg 1761, *Ubavistenye*, 9v–12v.

22 Della Bella, A., *Dizionario italiano, latino, illirico, cui si permettono [!] alcuni avvertimenti per iscrivere, e con facilita maggiore leggere le voci illiriche, scritte con caratteri italiani, ed anche una breve grammatica per apprendere ... la lingua ilirica*, Venezia 1728.

23 Giurinus, J., *Grammatica Illyricae iuventuti Latino, Italoquae [!] sermone instruendae accommodata*, Venetiis 1793.

24 Usp. Putanec, V., Prilog Blaža Tadijanovića francusko-hrvatskoj leksikografiji, in: *Zbornik radova o Vidu Došenu i Blažu Tadijanoviću*. Ur. M. Mataković – D. Tadijanović, Osijek 1981, 107–108.

25 Npr. pastirsko pismo biskupa Vrhovca iz 1813. i Mihanovićeve *Observationes...* iz 1814., a kasnije i Derkosov *Genius patriae...* iz 1832.

postao okamenjeni simbol, suvišan u jakoj konkurenciji modernih jezika. Već je na početku stoljeća bilo moguće da se javi školski trojezičnik koji ne uključuje latinski.[26] Učestali su priručnici njemačkoga, a uslijedili su i prvi veliki njemački rječnici.

U udžbeničkoj se domeni latinski već promatra kao samo jedan od predmeta, i to sve nevažniji. Simptomatičan je primjer Marijanovićeva udžbenika, u kojemu se, premda mu je metajezik dijelom latinski, predgovor bavi isključivo pitanjem slovopisa narodnoga jezika. Nešto, dakle, što uopće ne ide u latinsku gramatiku penetriralo je u nju, i to na mjesto predgovora.[27]

U gramatičkim je opisima narodni jezik ravnopravno supostavljen s latinskim,[28] a metajezik gramatike latinskoga postaje beziznimno domaći. Početkom 19. st. pojavila se konačno i gramatika lokalnoga jezika s istim jezikom kao metajezikom,[29] što je praksa koja će se od tada vrlo brzo ustaliti. Osvješćuje se činjenica da je na Zapadu latinski jezik odavno uzmaknuo u domeni znanosti pred uređenim domaćim jezikom i da u taj vlak valja uskočiti.

Sredinom 19. st. dolazi do vrhunca oduševljenja narodnim jezikom i niza političkih odluka koje do kraja isključuju latinski iz javnog života. On čak povremeno pada u nemilost kao tuđinski, neslavenski element[30]. Javljaju se i primjeri unošenja nacionalnih ideja kroz udžbenike

26 Voltiggi, J., *Ricsoslovnik illiricskoga, italianskoga i nimacskoga jezika s jednom pridpostavljenom gramatikom*, u Becsu 1803. Ipak, predgovor je napisan na latinskom, sa sažetcima na talijanskom i njemačkom (uz opravdanje nerazvijenošću i razjedinjenošću „iliričkoga“ jezika i slovopisa. „Latina contra cum omnibus nationibus tanquam litteratorum lingua merito arrepta sit, idcirco hac una hic mihi utendum duxi.“, *Idem*, [5]).

27 Marianovich, S., *Institutiones grammaticae Latinae idiomate Illyrico propositae ac ad usum iuventutis provinciae Bosnae Argentinae compilatae*, Split 1822; Marianovich, S., *Syntaxis linguae Latinae iuventuti provinciae Bosnae Argentinae accommodata*, Venetiis 1823.

28 Mažuranić, A., *Temelji ilirskoga i latinskoga jezika za početnike*, Zagreb 1839.

29 Starcsevich, S., *Nova ricsoslovica iliricska: vojnicskoj mladosti krajicskoj poklonjena*, Tarst 1812.

30 Usp. Rapacka, J., Uloga latinskog jezika u regionalnim sustavima i općenacionalnom sustavu hrvatske kulture, in: *Hrvatska književna baština II*. Ur. D. Fališevac et al., Zagreb 2003, 121; Franković, D., Dalji razvoj školstva za povlaštenu klasu u doba ratova s Turcima, in: *Povijest školstva i pedagogije u Hrvatskoj*, Zagreb 1958, 42–43.

latinskoga.[31] Počinju se pisati gramatike narodnoga jezika namijenjene školama,[32] bujaju gramatike domaćega jezika namijenjene izvornim govornicima.

Prema kraju stoljeća ustaljuje se nova paradigma lingvokulturnih odnosa. Priziva se uloga latinskoga u kultivaciji domaćega jezika, ali se odbija njegovo nametanje novom vremenu.[33] Latinski ostaje u školskom programu kao poštovan predmet, ali više nije *primus inter pares*. U jezikoslovnim se djelima povremeno, ali sve rjeđe, javlja radi međunarodnog čitateljstva,[34] a njegova uloga kao metajezika poučavanja sasvim prestaje.

20.–21. st.: Latinski kao kulturni relikt

Već se u 19. st. gramatički rad getoizirao u školu i crkvu, prestavši biti vezan za drugovrsno (prosvjetiteljsko i političko) djelovanje. Početkom 20. st. dovršen je proces promjene mjesta latinskoga u nastavi. Autor latinske gramatike J. Golik poziva na ciljanost i ekonomičnost jezične pouke u školi, s potpunim podređivanjem njezine provedbe nastavnom planu i lektirnim piscima.[35]

Kroz 20. st. razina poznavanja latinskoga u školi stalno je opadala; dvije školske gramatike[36] nisu donijele radikalne metodološke inovacije

31 Npr. Kod Kunića ([Kunić, F.], *Slovnica jezika latinskoga ilirski iztumačena za porabu mladeži bosanske s kratkim i potrebitim riečnikom*, [S. l.] 1857) u primjerima se susreću Georg Skenderbeg i Marko Kraljević (likovi snažno prisutni u romantičarskim ilirskim predodžbama).

32 Još kod Babukićeva nema govora o školskoj upotrebi (Babukić, V., *Osnova slovnice slavjanske narěčja ilirskoga*, Zagreb [1836]).

33 Usp. Veber, A., Kako treba pisati latinske slovnice za gimnazije, in: *Djela Adolfa Vebera, zagrebačkoga kanonika*, Zagreb 1889 [pisano 1852], 121–156.

34 Npr. u Akademijinu *Rječniku hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb 1880–1976 (s time da se ne podrazumijeva znanje latinskoga, usp. Daničić, Đ., Ogled [Dodatak: Materijali o rječniku], in: *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. Dio 23. zlotvor–žvuknuti*, Zagreb 1975–76 [pisano 1878], 7–8). Uz njemački se javlja u Iveković, F. – Broz, I., *Rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb 1901.

35 Usp. Golik, J., Latinska gramatika. Misli o gramatici latinskoga jezika i autokritika moje latinske gramatike za srednje škole. *Nastavni vjesnik* 9 (1901), 388–389.

36 Golik, J., *Latinska gramatika: za srednje škole*, Zagreb 1910; Gortan, V. et al., *Latinska gramatika*, Zagreb 1954.

u odnosu na prethodne, a posljednja od njih nepromijenjena se pretiskava više od pola stoljeća. U razdoblju od 98 godina (1899–1997) nije sastavljen nijedan veliki opći latinski rječnik,[37] dok nekoć nezamislivi jednojezičnici na domaćem jeziku postaju uobičajena pojava.

Nastava je latinskoga otprije bila ograničena na klasične pisce, no dok je u prošlosti korespondirajući sa živim latinskim, koji su intelektualci susretali u znanosti, književnosti, politici i Crkvi, mogla biti polazište za osvjetljavanje europskoga kulturnoga kontinuiteta u vlastitoj zemlji, kroz 20. st. ta se relacija u kolektivnoj svijesti izgubila. Latinski je sveden na kulturni relikt, a njegovo se dobro poznavanje prestalo očekivati od bilo koga osim uskih specijalista.[38] Stoga su stručnjaci latinisti, samo zbog poznavanja latinskoga, postupno postali najvažnija, često i jedina, spona s brojnim ostvarenjima hrvatske kulture iz prošlosti.

Premda latinski nikad nije sasvim nestao iz hrvatskoga kulturnog prostora, njegov se status u posljednja četiri stoljeća radikalno promijenio. Katolička je obnova u 16. i 17. st. donijela, uz institucionalno učvršćivanje položaja latinskoga, i porast zanimanja za narodni jezik. Politička je vlast (na obali Mlečani, a u zaleđu Habsburgovci) kroz 18. st. nastojala svoje jezike (njemački, odnosno talijanski) nametnuti kao kohezivni faktor u državi. Međutim, govornici lokalnoga jezika postali su svjesni potrebe njegove emancipacije, koju su sljedeća stoljeća i donijela.

Sve su se te promjene izravno odrazile na jezičnim priručnicima, preko kojih se stoga mogu i dobro pratiti. Sveprisutnost latinskoga u priručnicima postupno prerasta već od 16. st. u sve znatnije pojavljivanje drugih jezika, potom u ravnopravnu konkurenciju, pa u otvoreno oponiranje i naposljetku u tihu marginalizaciju latinskoga.

O temeljnosti kulturnoga položaja latinskoga u Hrvatskoj svjedoči i činjenica da su ključni trenutci razvoja narodnoga jezika (prva gramatika, gradnja stručne terminologije u priručnicima, usustavljenje općega

37 *Lexicon Latinitatis medii aevi Iugoslavie*. Ur. M. Kostrenčić, Zagreb 1973–1978, najveće latinističko leksikografsko ostvarenje tom razdoblju, upućen je relativno malobrojnoj publici.

38 Jedan te isti rječnik 1899. je namijenjen svim gimnazijalcima, a 1980. se izjavljuje da bi za nj mogli biti zainteresirani tek „svi ljubitelji latinskoga jezika". Gortan, V., Predgovor ovom izdanju, in: *Mirko Divković, Latinsko-hrvatski rječnik*, Zagreb [pretisak izdanja iz 1899] 1997[1980], V.

vokabulara kroz rječnike, programatski spisi) sve do zadnjih faza standardizacije imali latinski kao izražajni medij. Jedno su vrijeme za njegovo mjesto konkurirali talijanski, njemački i naposljetku domaći jezik, koji je u 19. st., kao i kod većine obližnjih naroda, odnio konačnu pobjedu u svim područjima.

ABSTRACT

Latin as a Supranational Element in Croatia: an Example of Language Handbooks

By a set of their features (the fact that they have been written and published, the choice of the metalanguage and of the languages described, direct authorial remarks, methods of dealing with certain topics) dictionaries and grammar books of a certain language can show what cultural status that language has among the intellectual and political elite. Decline of importance of Latin in Croatian culture, or denying its auxiliary role in sowing the seeds of the standard national language, can be very clearly traced in language handbooks. This paper has attempted to carry out an analysis of this phenomenon.